

Izrael na konci časov

Apoštol Pavol, keď vyjadruje svoju túžbu, aby celý izraelský národ ako etnikum bol spasený (Rímskym 9:1-3), tak je veľmi presný a hovorí o nich ako národe, ako o „príbuzných podľa tela“.

Apoštol Pavol, keď vyjadruje svoju túžbu, aby celý izraelský národ ako etnikum bol spasený (Rímskym 9:1-3), tak je veľmi presný a hovorí o nich ako národe, ako o „príbuzných podľa tela“. Vzhľadom na ich špeciálnu úlohu a postavenie v Božom pláne spásy (Rímskym 9:4-5) a to, že telesne sú potomkami Abraháma, Písmo izraelský národ počas celej jeho histórie predstavuje z dvoch uhlov pohľadu. V jednom pohľade je Izrael „špeciálne telesné (prirodzené) Abrahámovo potomstvo“. V druhom pohľade len časť z nich je „semenom“ (potomstvom) aj v duchovnom zmysle. Pritom duchovným „semenom“ (potomstvom) sú len tí z nich, ktorí mali po pokoleniach buď abrahámovskú vieru, alebo počas prvého príchodu Krista a po Golgote vieru v Krista – len títo sú pravými, skutočnými Abrahámovými deťmi, deťmi vo viere. Navyše, takýmito pravými, skutočnými deťmi Abrahámovými sa stali aj všetci veriaci v evanjelium Ježiša Krista z pohanov (Rímskym 4; Galatským 3).

Budúcnosť izraelského národa

Z pohľadu príchodu Krista ako zaslúbeného semena v jednotnom čísle, príchodu Novej zmluvy ako naplnenia abrahámovskej zmluvy, majúcej povahu milosti, a vzniku Cirkvi zo Židov i pohanov ako semena v množnom čísle, ako pravých (duchovných) detí Abrahámových, Božích detí, by sa nám mohlo javiť, že pre izraelský národ ako etnikum už niet žiadnej budúcnosti, pretože zo zaslúbení daných Abrahámovi nezostalo už nič nevyplnené. Avšak Božie slovo v Liste Rímskym v kapitolách 9-11 výslovne hovorí, že pre izraelský národ má Boh ešte pripravenú budúcnosť. Tá je konkrétne nasledovná: hromadné (masové) národné obrátenie sa ku Kristovi, spasenie skrze vieru v Krista ako prichádzajúceho, izraelskému národu zaslúbeného Mesiáša. Stane sa to pri druhom príchode Pána. Túto udalosť rozoberáme v ďalších častiach tohto cyklu.

Keď prišiel Kristus, izraelský národ ako celok ho neprijal. Prišiel do svojho vlastného a jeho vlastní ho neprijali (Ján 1:11). To o izraelskom národe ako celku (etniku) platí dodnes. Neznamená to však, že ani jeden Žid (Izraelita) neuveril v Krista, že ho všetci do jedného odmietli a odmietajú až doteraz. To nie, veď vieme, že mnohí uverili a Cirkev je zo Židov i pohanov – z tých dvoch vznikol jeden nový duchovný človek. V tomto ponímaní niet Žida ani Gréka, sluhu ani slobodného, muža ani ženy (Efezským 4:15-18; Galatským 3:27-29).

To, že izraelský národ ako celok Krista neprijal, však neznamená, že Boh zavrhol svoj ľud. Apoštol v Rímskym 11:1 vysvetľuje, že Boh svoj ľud nezavrhol. Z kontextu apoštolovej odpovede je však zrejmé (verše 1-5), že Božím ľuďom nie je izraelský národ, ale tí, ktorí sú z viery, teda len Izrael z Izraela, čiže zostatok z Izraela. Sú to tí, ktorých „Boh vopred poznal“ (verš 2), ktorí sú podľa „vyvolenia milosti“ (verš 5).

V každej ére má Boh i tých zo Židov, ktorých „vopred poznal“ (Rímskym 11:2). To sú tí jednotlivci zo Židov, ktorí sú vierou spasení, ktorí nie svoju vlastnú spravodlivosť postavili ako prostriedok spásy, ale spravodlivosť z viery v Krista (Rímskym kapitola 10) a počítajú sa do zostatku: „Takto teda stalo sa, že i v terajšom čase je zostatok podľa vyvolenia milosti“ (Rímskym 11:5). Vyvolenie milosti je Božie vyvolenie jednotlivcov na spásu ešte pred založením sveta (Efezským 1:4).

To, že izraelský národ Krista neprijal, znamená, že Krista odmietli masovo (hromadne) ako národ (etnikum). Kapitola 11 Listu Rímskym je veľmi dôležitá preto, aby sme porozumeli, že skutočnosť, že izraelský národ Krista pri jeho prvom príchode neprijal, je súčasťou Božej prozreteľnosti a Božej milosti. Vďaka zatvrdeniu izraelského národa sa spasenie dostalo pohanom (verše 11-15). Túto skutočnosť vidíme aj historicky prítomnú v službe Pána Ježiša a jeho apoštolov. Pán Ježiš bol na prvom mieste poslaný k izraelskému národu. Vidíme to napríklad pri jeho stretnutí so ženou, ktorá má veľkú vieru a argumentuje šteniatkami, ktoré jedia omrvinky padnuté zo stola. Opakovane to vidíme v Skutkoch, keď apoštolovia kážu evanjelium najprv Židom po synagógach, a až keď Židia evanjelium odmietajú a stavajú sa na odpor, idú kázať pohanom.

To, že Židia Krista a evanjelium zavrhli, má dôsledok, ktorý je obrazne opísaný tak, že boli „ako

prírodné vetvy vylomení z koreňa olivy“ (Rímskym 11:17). Vylomení boli pre ich neveru, pre ich neverenie (verš 20). Koreňom olivy je Abrahám a jemu zaslúbené semeno, ktorým je Kristus. Židia, ktorí nepatria do zostatku, neuverili, pretože „sú Bohom zatvrdení“ (Rímskym 11:7-10). Toto ich (dočasné) zavrnutie apoštol Pavol nazýva „zmierením sveta“ (Rímskym 11:15) a v tom istom verši vysvetľuje, že opäť budú „prijatí“. Príde čas, kedy opäť budú „vštepí“ (Rímskym 11:23-24).

Vo veršoch Rímskym 21-22 je vsuvka, ktorá sa týka doktríny o nevyhnutnosti vytrvania vo viere až do konca. Aj pohanovia musia vytrvať vo viere, aby boli spasení. Vo veršoch 21-22 je opísané výrazovými prostriedkami, že musia „zostať v dobrote Božej“.

Verš 23 prorocky oznamuje budúcnosť izraelského národa. Izraelský národ ako etnikum, ako celok, nezostane v nevere už navždy. Boh má moc ich vštepiť späť do olivy, čo sa prejaví tým, že uveria (nezostanú v nevere) a budú opäť vštepí. A čo sa týka času, kedy k tomu dôjde, kľúčové zjavenie je vo verši 25. Židia budú vštepí späť do svojej olivy vtedy, keď vojde plnosť pohanov, pretože: „... zatvrdenie z čiastky stihlo Izraela dotiaľ, dokiaľ nevojde plnosť pohanov.“ Kedy sa to stane, podrobnejšie rozoberieme vďalších častiach.

Dôvod, prečo boli vylomení, je, aby pohanovia mohli byť vštepí – spasení vierou, a stať sa spoludedičmi abrahámovských zaslúbení. Vštepí do koreňa, ktorým je Abrahám a jeho semeno (Kristus). Písmo ale ubezpečuje, že vyťatie Izraela nie je navždy. Opäť budú vštepí, keď uveria v Ježiša ako Krista a Spasiteľa. Bude to vtedy, keď obrátia svoj zreteľ na toho, ktorého prebodli, a povedia: „Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom“ (Matúš 23:39; Lukáš 13:34-35; Zachariáš 12:10). Teda vtedy, keď vierou prijmú Ježiša Krista ako zaslúbeného Mesiáša. Bez osobnej spasiteľnej viery sa to nestane: „A zase oni, keď nezostanú

v nevere, budú znova vštepení“ (Rímskym 11:23). Teraz sú prirodzené vetvy vylomené neverením v Ježiša Krista (Rímskym 11:20). Ich vštepenie nastane hneď po tom, ako bude spasená „plnosť pohanov“: „... zatvrdenie z čiastky stihlo Izraela dotiaľ, dokiaľ nevojde plnosť pohanov“ (Rímskym 11:25). Je to nevystihnuteľná Božia múdrosť a Božia prozreteľnosť v jeho pláne spásy – pozri Rímskym 11:29-36.

Stav izraelského národa od Golgoty po dnešok je v novozmluvnom Písme vyjadrený nasledovne: „Podľa evanjelia sú nepriatelia, avšak sú milovaní pre otcov“ (Rímskym 11:28). To, že „podľa evanjelia sú nepriatelia“, znamená, že ako neveriaci jednotlivci stoja mimo Novú zmluvu, nie sú spasení, nie sú súčasťou tela Kristovho. Preto z ich strany môže existovať aj prenasledovanie tých, ktorí sú z viery, ako tomu bolo aj v prvom storočí a ako to platí aj podľa duchovného princípu, že ten, kto je podľa tela (narodený z tela), prenasleduje toho, kto je narodený z Ducha (Galatským 4:29). Ich nepriateľstvo voči evanjeliu sa môže prejavovať aj zvädzaním od viery, ako to robili falošní služobníci „judaizanti“, ktorí kládli veriacim po zboroch obriezku tela a nariadenia Mojžišovho zákona ako podmienku pre spasenie, pred čím veriacich varujú aj listy apoštolov. Tento stav je vyjadrený a prorocky predpovedaný aj takto: „A Izaiáš sa odvažuje a hovorí: Nájdený som od tých, ktorí ma nehľadali, zjavený som tým, ktorí sa po mne nepýtali. Ale o Izraelovi hovorí: Celý deň som vystieral svoje ruky k ľudu neposlušnému a protirečiacemu“ (Rímskym 10:20-21).

To, že ako príslušníci izraelského národa sú „milovaní pre otcov“, znamená, že budúca hromadná (masová) spása skrze vieru je pre nich pripravená len a len kvôli zaslúbeniam daným Abrahámovi, Izákovi a Jakobovi. Nie pre niečo, čo by bolo na ich strane nájdené ako zásluha, ako čokoľvek, pre čo by sa dokázali Bohu zapáčiť. Kvôli tejto budúcej spáse Boh s nimi ešte koná milostivo, čoho súčasťou je aj nárok na národnú identitu a nárok na krajinu Kanaán (dnes vo forme súčasného štátu Izrael).

Deti tela a deti zaslúbenia z Izraela

„Ani preto, že sú semä Abrahámovo, nie sú všetci deťmi, ale: V Izákovi sa ti bude volať semä, to jest, nie deti tela sú deťmi Božími, ale deti zaslúbenia počítajú sa za semä“ (Rímskym 9:7-8). Všetci telesní (po rodovej línii) potomkovia Abraháma sú „semeno“ v tom zmysle, že sú telesnými potomkami Abraháma (deti tela). Pravým, skutočným „semenom“ Abrahámovým sú tí potomkovia Abraháma, ktorí sú „deťmi zaslúbenia“. To sú deti Abrahámове (skutočné, v duchovnom zmysle) a deti Božie. Preto je Izmael dieťaťom tela a Izák je dieťaťom zaslúbenia: „Lebo slovo zaslúbenia je toto: O tomto čase prídem, a Sára bude mať syna“ (Rímskym 9:9). A platí to nielen o Izmaelovi a Izákovi, ale aj o Ezavovi a Jakobovi: „A nie len to, ale aj Rebeka počala z jedného, z Izáka, nášho otca. Lebo ešte keď sa neboli narodili ani neboli vykonali ničoho dobrého alebo zlého - aby zostávalo preduloženie Božie podľa vyvolenia, nie zo skutkov, ale z toho, ktorý povoláva - ešte vtedy jej bolo povedané, že väčší bude slúžiť menšiemu. Ako je napísané: Jakoba som miloval a Ezava som nenávidel“ (Rímskym 9:10-13).

Tento text je kľúčový pre našu tému. Prichádzame k tomu, čo je príčinou, že niektorí Abrahámovi potomkovia sú deťmi tela a iní sú deťmi zaslúbenia. Rozdiel nie je zapríčinený ničím na strane človeka: „Lebo ešte keď sa neboli narodili ani neboli vykonali ničoho dobrého alebo zlého.“ Jedinou príčinou je Božia voľba, „preduloženie Božie podľa vyvolenia“. A netýka sa to len Ezava a Jakoba, týka sa to každého Abrahámovho dieťaťa podľa viery. Týka sa to každého Božieho dieťaťa, každého dieťaťa zaslúbenia: „Zmilujem sa, nad kým sa zmilujem a zľutujem sa, nad kým sa zľutujem. Tak teda nie je to vecou toho, kto chce, ani toho, kto beží, ale vecou Boha, ktorý sa zmilováva“ (Rímskym 9:15-16). „Tak teda nad kým sa chce zmilovať, nad tým sa zmilováva...“ (9:18), „ktorých aj povolal, nás, nie len zo Židov, ale aj z pohanov“ (9:24).

To, že skutočný Boží ľud (Božie deti) sú tí z Izraela (ako vyvoleného národa), ktorí sú podľa „vyvolenia milosti“ (Rímskym 11:5), a že do tohto ľudu patria aj spasení z pohanov, znamená,

že vyvolenie milosti platí rovnako aj pre uverivších z pohanov. Aj oni sú podľa „vyvolenia milosti“. Vyvolenie milosti je Božie vyvolenie jednotlivcov k spásu (2. Tesalonickým 2:13-14) a je odlišné od Božieho vyvolenia izraelského národa spomedzi všetkých ostatných národov.

Zhrnutie o Abrahámovom duchovnom potomstve

1) *Jedinečný zaslúbený potomok – Kristus (Galatským 3:16):*

Je to jediný a špecifický (výnimočný) potomok, na ktorého sa v plnosti a konečnej miere vzťahujú všetky zaslúbenia dané Abrahámovi a v ktorom sa tieto zaslúbenia v plnosti aj napĺňajú (Rímskym kapitola 4; Galatským kapitola 3¹).

2) *Duchovné potomstvo (deti zaslúbenia, deti Božie) éry od Abraháma po Krista:*

Od Abraháma po Krista sú to všetci tí, ktorí mali abrahámovskú vieru a skrze ňu boli spasení (Židom 11:8-34). Od vzniku izraelského národa po Krista sú to všetci tí Izraeliti, ktorí tvoria zostatok, čiže pravý Izrael spomedzi etnického Izraela (Rímskym 9:6-8). Sú to tí, ktorí Bohu verili a poslúchali ho, lebo mali Bohom obrezané srdce v duchu (Rímskym 2:28-29, 2:7+10). Zaslúbenia abrahámovskej zmluvy pre nich platili aj v konečnom duchovnom/nebeskom rozmere, avšak nedostali ich počas svojho života (Židom 11:13, 11:39-40). Dostali ich až s príchodom Krista ako semena a s uvedením Novej zmluvy do platnosti (Židom 9:15). Pred príchodom Krista nemohli zažívať plnosť požehnaní, ktoré prišli s Kristovým príchodom a s uvedením Novej zmluvy. Len ich dopredu vierou videli a očakávali (Židom 11:13).

Toto duchovné potomstvo uvedenej éry bolo vo veľmi špecifickej situácii. Ako súčasť izraelského národa sa dostali aj pod mojžišovskú zmluvu, pod Mojžišov zákon, ktorý bol pridaný pre prestúpenia, dokiaľ nepríde plnosť v Kristovi, a bol pestúnom vedúcim ku Kristovi. Napriek tomu, že mali osobnú spasiteľnú vieru a kráčali v poslušnosti viery, aj oni museli znášať spolu so svojimi príbuznými podľa tela trampoty a časné Božie tresty, ktoré prichádzali na národ Izrael za ich neposlušnosť a bezbožnosť, vrátane zavlčenia do babylonského zajatia.

Typickými príkladmi takýchto Božích detí, Abrahámových detí, završujúcich túto éru abrahámovskej zmluvy, sú Simeon a Anna, ktorí „očakávali potešenie Izraelovo“ (očakávali príchod Spasiteľa). Typickými príkladmi zo začiatku tejto éry, ešte pred daním Mojžišovho zákona izraelskému národu, sú Izák a Jakob, ktorí rovnako ako Abrahám očakávali nebeskú vlasť (Židom 11:10-16). O veriacich tejto éry platí: „Tí všetci pomreli vo viere bez toho, že by boli dostali Bohom dané zaslúbenia, ale ich zďaleka videli a boli presvedčení o nich a vítali ich a vyznávali, že sú cudzincami a pútnikmi na zemi“ (Židom 11:13).

3) *Duchovné potomstvo (deti zaslúbenia, Božie deti) éry Novej zmluvy:*

Tvorja ho všetci veriaci v evanjelium milosti ukrižovaného a vzkrieseného Krista (Galatským 3:29), čiže Cirkev zo Židov i pohanov (Galatským 3:28; Efezským 2:15). Oni sú telo Kristovo (1. Korintským 12:27; Efezským 4:12), ktorého hlavou je sám Pán Ježiš (Kolosenským 1:18; Efezským 5:23), a sú chrámom Svätého Ducha (1. Korintským 3:16, 6:19). Veriaci v evanjelium sú pod Novou zmluvou. Znamením Novej zmluvy je kalich krvi Ježiša Krista, pečaťou Novej zmluvy je zapečatenie Svätým Duchom. Pod Novou zmluvou je vyplnené, že Boh je svojmu ľudu Bohom a Cirkev je Bohu jeho ľuďom (Židom 8:10). Deti zaslúbenia pod Novou zmluvou dostali Ducha na trvalé prebývanie (Galatským 3:2, 3:5, 3:14, 4:6; 2. Korintským 1:22, 5:5; Efezským 1:13, 4:30). Takúto skúsenosť a plnosť deti zaslúbenia éry abrahámovskej zmluvy nemohli zakúšať, i keď boli podľa Ducha (Galatským 4:29) a mali obriezku srdca. Na potomstvo novozmluvnej éry sa vzťahujú v plnosti a konečnej miere všetky nebeské (duchovné)

zasľúbenia dané Abrahámovi vďaka tomu, že toto potomstvo je v Kristovi (Galatským 3 a Rímskym ⁴).

Poznámka autora

Prvých šesť častí cyklu je skrátaná a upravená verzia publikácie „Peter Vajda, Zmluva zasľúbení, vyd. SOLAS, Žilina 2017, ISBN 978-80-971486-1-4“